

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Злобенця Сергія Олександровича
«Лікування хворих на рак прямої кишки з локалізацією в дистальних
відділах із використанням удосконаленої методики»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 – Охорона здоров'я,
за спеціальністю 222 – Медицина
(наукова спеціальність 14.01.07 – онкологія).**

Актуальність теми

Дисертаційна робота присвячена надзвичайно актуальній проблемі сучасної онкоколопроктології – підвищенню ефективності сфінктерозберігаючого лікування раку дистальних відділів прямої кишки з одночасним покращенням функціональних результатів і якості життя у віддаленому післяопераційному періоді. Рак прямої кишки посідає провідні позиції у структурі онкологічної захворюваності та смертності, а дистальна локалізація пухлин потребує балансу між онкологічною радикальністю та збереженням сфінктерного апарату.

Незважаючи на розвиток хірургічних технологій, після низької передньої резекції частота синдрому низької передньої резекції (LARS) залишається високою, що суттєво обмежує соціально-побутову адаптацію пацієнтів і знижує якість життя.

Тому удосконалення реконструктивного етапу (формування тазового резервуару) є своєчасним і клінічно значущим напрямом.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика та пов'язана з науковою тематикою кафедри онкології «Оптимізація

діагностики та лікування хворих з пухлинами різних локалізацій» (державний реєстраційний номер 0117U002467).

Наукова новизна

Наукова новизна дисертації полягає у комплексному порівняльному аналізі клініко-функціональних результатів після низької передньої резекції із формуванням удосконаленого двоскладчастого тазового резервуару та після стандартного колоректального анастомозу «кінець у кінець».

Важливо, що автором поєднано оцінку валідованими шкалами (LARS, Wexner, FIQL, EORTC QLQ-CR29) з об'єктивними фізіологічними методами (сфінктерометрія, балонетрія) та проведено кореляційний аналіз зв'язків між функціональними параметрами і клінічними проявами синдрому низької передньої резекції (LARS).

Окремо заслуговує на увагу доказ онкологічної еквівалентності удосконаленої методики стандартному підходу за показниками виживаності.

Практичне значення отриманих результатів

Практична цінність роботи є високою, оскільки запропонована методика резервуарної реконструкції:

- забезпечує достовірне зменшення вираженості синдрому низької передньої резекції; через 12 місяців частка пацієнтів без проявів LARS становила 67,5 % проти 45,0 % у групі порівняння ($p = 0,046$);
- демонструє кращі показники анальної континенції за Wexner у динаміці (6-24 міс) та покращення якості життя за FIQL і EORTC QLQ-CR29 ($p < 0,05$);
- підтверджена об'єктивними даними: в основній групі вищі показники тиску у спокої та максимального довільного скорочення, а також значно більший максимально переносимий об'єм неоректума (210 мл проти 148 мл через 12 міс; $p < 0,001$).

Результати дослідження впроваджені в практичну роботу на базі кафедри онкології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика у КНП КОР «Київська обласна клінічна лікарня». Методика може бути рекомендована до впровадження у практику відділень онкохірургії та колоректальної хірургії.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Злобенця С.О. виконана на високому науково-методичному рівні. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і практичних рекомендацій забезпечується логічно побудованим дизайном дослідження, а також достатнім обсягом досліджень. Дослідження базується на аналізі лікування 80 пацієнтів з аденокарциномою дистальних відділів прямої кишки (I-IV стадії) у 2019-2026 рр., з формуванням порівнюваних груп по 40 осіб. Групи зіставні за клініко-демографічними та онкологічними параметрами (ECOG, TNM 8-го видання, рівень анастомозу тощо).

Використання валідованих опитувальників та інструментальних методів оцінки, коректний дизайн і статистична обробка забезпечують достатню доказовість висновків.

Сформульовані у дисертації висновки та практичні рекомендації безпосередньо випливають з аналізу отриманих даних, відповідають поставленій меті та завданням дослідження

Виходячи з викладеного, дисертаційна робота є своєчасною, науково обґрунтованою, клінічно важливою і безперечно має як теоретичне, так і велике практичне значення.

Оцінка змісту та оформлення дисертації

Дисертаційна робота Злобенця С.О. викладена за класичною структурною схемою та складається з анотації, вступу, огляду літератури,

розділу «Матеріали та методи дослідження», розділу власних досліджень, аналізу та обговорення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел і додатків. Дисертація ілюстрована таблицями та рисунками.

У вступі переконливо обґрунтовано актуальність проблеми LARS після низької передньої резекції, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження.

Розділ 1 (огляд літератури) демонструє обізнаність автора із сучасними міжнародними підходами та клінічними рекомендаціями (NCCN, ESMO), а також коректно висвітлює патогенез і клінічні прояви синдрому низької передньої резекції (LARS) та роль реконструктивних методик.

Розділ 2 (матеріали і методи) характеризується послідовним описом дизайну, критеріїв порівнянності груп, методик оцінювання функції та якості життя, а також статистичного аналізу.

Розділи результатів та обговорення: чітко й послідовно підсумовано результати проведеного дослідження, узагальнюючи основні положення наукової роботи відповідно до поставленої мети та завдань.

Висновки та практичні рекомендації є логічними, чітко сформульованими, безпосередньо впливають із результатів власних досліджень і повністю відповідають поставленим завданням. Список використаних джерел охоплює сучасну наукову літературу та відображає глибину опрацювання проблеми.

Загалом дисертаційна робота виконана на належному науковому рівні, коректно оформлена, добре ілюстрована та містить обґрунтовані висновки, що базуються на результатах власних досліджень автора.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях

За темою дисертації опубліковано наукові праці (4 статті в наукових фахових журналах, тези доповіді та патент України на винахід щодо способу формування резервуару).

У публікаціях висвітлено ключові аспекти дисертаційного дослідження.

Автором виконано статистичну обробку отриманих даних, аналіз результатів дослідження та здійснено безпосередню участь у підготовці наукових матеріалів до друку. Опубліковані праці повністю відображають основний зміст дисертації, її наукові положення, висновки та практичні рекомендації.

Апробація результатів дисертації

Основні положення дисертації оприлюднено та обговорено на фахових наукових форумах, зокрема на вітчизняних конференціях/з'їздах: Lviv, Live Endoscopy 2025, V з'їзді Колопроктологів України, організований ВГО Асоціація колопроктологів України, 20-22 жовтня 2022 р., м. Київ, що підтверджує наукову значущість і практичний інтерес до отриманих результатів.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертаційної роботи не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів. Усі використані в роботі ідеї, положення та дані інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

Таким чином, дисертаційна робота Злобенця Сергія Олександровича «Лікування хворих на рак прямої кишки з локалізацією в дистальних відділах із використанням удосконаленої методики» є самостійною, завершеною та оригінальною науковою працею, виконаною з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Недоліки дисертації щодо змісту та оформлення

Суттєвих недоліків у змісті та оформленні дисертаційної роботи Злобенця С.О. не виявлено, усі розділи оцінені позитивно. Матеріал викладено послідовно та логічно, структура роботи є цілісною й відповідає поставленим меті та завданням дослідження.

Є певні зауваження щодо наявності поодиноких граматичних і стилістичних помилок, проте ці зауваження не є принциповими і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Запитання, що виникли у процесі рецензування роботи

1. Які клінічні критерії, на Вашу думку, є визначальними при виборі типу реконструкції у пацієнтів із дистальним раком прямої кишки?
2. У чому полягає принципова відмінність запропонованої методики двоскладкового поперечного тазового резервуару від існуючих реконструктивних варіантів після низької передньої резекції?

Відповідність дисертації вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Злобенця Сергія Олександровича «Лікування хворих на рак прямої кишки із локалізацією в дистальних відділах із використанням удосконаленої методики» є завершеною самостійною науковою працею, що вносить вагомий внесок у розвиток теоретичної та практичної медицини.

За актуальністю теми, теоретичним і практичним значенням, обсягом та рівнем проведених досліджень, методологічною коректністю, науковою новизною й обґрунтованістю отриманих результатів дисертаційна робота відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі

змінами) та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, а її автор Злобенець Сергій Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – Медицина (наукова спеціальність 14.01.07 – Онкологія).

Рецензент

професор кафедри ядерної медицини,
радіаційної онкології та радіаційної безпеки

Національного університету охорони

здоров'я України імені П. Л. Шупика

доктор медичних наук, професор

Олег ЩЕРБИНА

